

ANTONII

MIZALDI MONLVCIANI

*Planetae, siue Planetarum
Collegium.*

Ad Antonium Minardum in supremo Senatu
Parisiensi Præsidem æquissimum.

PARISIIS,

Apud Carolam Cuillard, sub sole aureo, via ad diuum Iacobum.

M. D. LIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

ΜΕΤΕΩΡΙΖΟΜΕΝΟΣ.

Semine cœlesti fata mens, cœlestia quærit
Semina: terrenum rite perosa solum.
Scilicet hinc miro cœlorum fertur amore:
Et quoties lædunt infima, summa petit.

*Superata tellus
sidera donat.*

016. 6. n. 3319

ORNATISSIMO VIRO

Antonio Minardo, in supremo

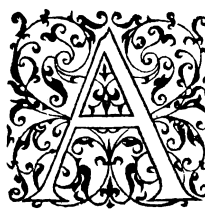
Parisiensi Senatu Præsidi

inculpatissimo, Anto-

nus Mizaldus

Monlucianus.

S. P. D.

 NAXAGORAS Clazome-
nius philosophus, non modò
generis gloria & opibus
(quemadmodũ scribit Plu-
tarchus) verũ, animi ma-

gnitudine clarissimus, & rerum mundana-
rum, suarũque aspernator cõstantissimus,
cui iam exprobranti quòd patriæ ei nulla cu-
ra esset, respondisse fertur, imò mihi patriæ
cura, & quidẽ summa est: digito cælum ostẽ-
dens, ac illud patriã cuiusque natalem verè,
& certò esse, indicans: *Quod ἀπόφθεγμα cũ*
olim (anno scilicet ab hinc quinto plũs mi-
nũs) ad aureis vsque meas venisset, pretium

A ij opera

opera facturum me, illico admonuit, si cælorum cõmunis animorum nostrorum patriæ, curam aliquã præ me ferrẽ: hoc est, pro mea tenuitate cum præclaris viris multis, illorum & corporũ quæ circũferunt diuinitatem explicare, maiestatem prædicare, naturã ac vires ostẽdere, & (vt paucis multa dicã) quidquid habet vtcũq; illustrare satagerem. Quã cogitationem si minùs in rem pro dignitate conferre potui, volui saltem ac diligenter studui. Nam libellis aliquot hæctenus præcipitatis à me, veriùs quàm elaboratis, quidquid id est præstare pro mea virili sum adnixus. Quàm fæliciter, iudicabit χερόνος (vt est apud Pindarum) πάντων πατήρ. Verũ enim uerò, cùm sollicitè in ea cura totus essem: & medicis studiis, veterum exemplo, cælestia miscerem: ecce, in mentem mihi peropportunè venit, alterius patriæ cogitatio ac recordatio: eius (inquam) quæ vagitus meos excepit, meam infantiam pertulit, meã balbutiem audiuit, & corpusculum meũ sympathya quadam

dam cum superiori patria, fouit ac educauit. Hæc itaque, quia fumum suum (sicuti eleganter scripsit Lucianus in encomio patriæ) luculentio rem habere solet quouis igni alieno: quia ortus nostri partem sibi vendicat: & (vt verè dixit Naso)

nescio qua dulcedine cunctos

Ducit: & immemores non finit esse fui:

eam ob rem hîc curam secundariam, & pietatem alteram, suo quodã merito à me exigat: Te vnum, Præses inculpatissime, non absque delectu & summo iudicio, de omnibus proferēs, qui eius vicariũ hîc agas. Nec temere, mea quidem sentētia: nam inter illius alũnos omneis, non secus emines, ac illustris haberis, quàm Phæbus inter Planetas. De quibus pro mea mediocritate fusissimè sum philosophaturus toto hoc libello. Quem, qualis qualis est (diuinus sanè, quia septem diuina corpora describit, quæ vitã & lucem rebus omnibus inferioribus quotannis ex alto spirant) tibi patriæ splendori, & Borboniorũ no

A iij storũ

strorum longè, lateque radianti sideri sacrare
ac deuouere, non inconsultum mihi omnino
consilium fuit. Scio quantis me tibi meritis
obstrinxeris, quantis honoribus me dignatus
fueris, & quàm insigni humanitate me sem-
per exceperis. Vnde ingratus nimium dice-
rer, si gratiam aliquam, aut saltem pro gratia
memoriam qualemcunque palam non ex-
hiberem. Fuit certè eam ob causam, multis
de me, varia & frequens admiratio: præ-
sertim quòd eximium istum tuum erga me
cãdorem, vel scriptis meis nullo modo agno-
scerem. Nec defuerunt, qui silentio meo tam
diturno, inflato irascerentur stomacho: at-
que hoc ipsum vitio verterent: quum animã-
tes pleræque rationis expertes, ab huiusce-
modi (vt dicebant) ingratitude nota ma-
ximè abhorreant. Addebant, quòd vtri-
que communis est patria: cuius flos & spe-
cimen summo censeris iure: cum ob multa,
tum quòd vita, moribus, eruditione, integri-
tate, virtutibus, pietate ac humanitate apud
omnes

omnes insignis ac illustris haberes. Fuites a-
lias vulgi gloriolas, quæ non plus te mouent,
ac transuersum agunt, vt scripsit ille,
Quam lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram,
Auriculas cytharæ collecta forde dolentes,
prudens & sciens omitto: nō ignarus te mul-
tò libentius laudanda facere, quàm audire.
Sed occupatiões tuas interpellare cesso. Hac
itaque sunt Præsides integerrime, quæ me sub-
inuitarunt vt lucubratiunculam hanc Pla-
netologicam, in tuo nomine emitterem: Ex
qua nihil aliud polliceri tibi debes, quàm sū-
mè propensum tui Mizaldi erga te animum
ac studium. Quod ad nominis immortali-
tatem attinet, magis ex te, & virtutibus
tuis, quàm ex tenui hoc opusculo, tibi iādū
partam ac comparatam esse certò scio. Bene
vale, Præsides inculpatissimè, ac me, vt facis, a-
mare perge. Lutetia, quarto Non. Februarij.

I 5 5 3.

A iij Ride

Ride Epicure Deũ: gere nescia pectora fati:

Finge nihil cœli significare faces.

Crede mihi, quando venies ad tartara Ditis,

Hic tua quod plectat scómata, Numẽ erit.

ANTONII MIZALDI MON-
luciani *Planeta*, hac in
summa habent.

TOtus liber versatur in Planetarum descri-
ptione, situ, orbibus, vi, motu, natura, qualita-
tibus, exortu, occasu, passionib⁹ (vt loquūtur) tam
essentialibus, quàm accidentalibus, & aliis huius
plumæ. Habet præterea, eorundem Planetarum
radiatiões, aspectus, ac magnitudines. Adhæc, cor-
poris partes & spiritus, quibus illi præsumt: necnō
colores, quos familiariter agnoscunt: ac mutuas
amicitias & inimicitias quas inuicem exercent:
cum studiis & moribus quos excitant: vbi genesis
alicuius dominatores fuerint, non impediti.

Huius præcipua, summâque capita hac dige-
runtur serie.

PROCEMIOLUM, in quo, cum breuissima propo-
sitione, inuocationi datur locus.

Planetarum vt in cælo resident descriptio, & no-
menclatura.

Planetarum orbis, & eorundem dispositio, sicuti
hodie in cælo habetur.

Orbium Planetarum θεωρία breuissima.

Planetarum motum in propriis orbib⁹, motui su-
premi cæli esse contrarium, & aduersum: hoc
est ab occasu, per meridiem ferri ad exortum.

Planetarum motus medij.

Planetarum motus veri.

Planeta quiuis quot annis proprio motu suâ pera-
grationem, & curriculum in Zodiaco absoluat.

Planetas

SVMMA OP VSCVLI

Planetæ per Zodiacum nunc celeri motu ferri,
nunc tardo, nunc inter vtrunque medio.

Planetæ quandoque progredi, alias regredi: nunc
in Austrum, modò in Boream.

Planetæ masculini & fœminini.

Planetæ fœlices & infœlices.

Planetæ orientales & matutini.

Planetæ occidentales & vespertini.

Planetæ diurni & nocturni.

Saturni qualitates, elementum ac humor.

Iouis qualitates &c.

Martis qualitates, &c.

Martem conuenire cum Sole, & à Venere frenari.

Adhæc quòd omnes Planetæ, Soli coniuncti,
debiles, præter Martem, euadant.

De Sole, eiusque numine ac energiea: & quid de-
orsum operetur.

Solem esse causam potissimã generationis & cor-
ruptionis terræ nascentium.

Solem vnicum & solùm de omnibus Planetis, per
eclipticam perpetuò incedere, ac nunquam ab
ea deuiare: illincque (motu cœli) omnia mun-
di climata, tam sursum, quàm deorsum, lustra-
re, ac illustrare.

Solem interdum terræ proximum esse, nonnun-
quam remotum. Adhæc, Signiferum inæquali-
ter peragere.

De Venere, eiusque natura: & quod Solem quan-
doque præcedat, quandoque verò sequatur.

Venerẽ Solis & Lunæ æmulam, quandoq; radios
cum luce perspicua iaculari, ac vmbra facere.

Veneri

PLANETARVM.

Veneris qualitates, humor & elementum.

De Mercurio, eiúsque natura, gressu, ac ftatu: & quòd Solis fit affecla, vespertinus quãdoque, nonnunquam matutinus.

Mercurium quandoque septentrionalem esse, & nonnunquam meridionalẽ; adhæc, cursum velocissimum habere: ex quo poëtis Deorũ nuntius censetur: cum bonis bonus, cũ malis malus.

De Luna, eiúsq; schematiformis, lumine, ac natura.

Lunam non posse videri cùm est sub radiis Solis: & q̃ variis figuris ac lumine mortales deludat.

Lunam ex se non lucere, & semper mediam illustrari.

Lunæ motum quandoque tardum esse, quandoque velocem. Adhæc, quòd meridionalis nonnunquam, ac septentrionalis fiat: sed ita, vt extra Zodiaci latitudinem feratur nusquam.

Lunæ cur proprium lumen tributum non sit: vbi de eius maculis & opacitate.

Lunæ eclipsis, & quòd bis illam vno mense pati possit, non item Sol; vbi de prognosticis solaris eclipsis nonnulla.

Lunæ octo & viginti mansiones seu peragrations, ad præuidendas aeris cõmotiones summo pere necessarię, ex secundo libro nostri Zodiaci petendæ sunt.

A Luna, maris fluxum & refluxum pendere.

Per incrementa & decrementa lunaris luminis, inferiora hæc moueri, ac mutationes subire.

Caput & cauda Draconis Lunæ.

Planetarum domus.

Planetarũ

SYMMATA OPUSCULI

Planetarum exaltationes & depreſiones.

Planetarum gaudia.

Planetarum, vti etiam ſtellarum reliquarum longitudo, & latitudo.

Planetarum, necnon ſtellarum declinatio, & ſubleuatio.

Planetarum, ac ſtellarum orbis luminareſ, ex quibus combuſtio, oppreſſio, & ad coniunctionem applicatio.

Planeta regrediens, directus, ac ſtationarius.

Planeta ſeptentrionalis, meridionalis, aſcendens, & deſcendens.

Planeta auctus lumine, & diminutus.

Planeta propinquus, & remotus.

Planeta obſeſſus.

Planeta curſu vacuus.

Planeta peregrinus.

Planeta tardus & velox.

Planeta feralis, vt loquuntur.

Planeta combuſtus.

Admonitio in ſuperiora.

Planetarum, vti etiam ſtellarum aliarum, exortus triplex.

Cosmicus exortus.

Acronychus exortus, ſeu, vt vulgò loquuntur, chronicus.

Heliacus exortus.

Planetarum, vti etiam ſtellarum aliarum, occaſus triplex.

Cosmicus occaſus.

Acronychus occaſus.

Heliacus

PLANETARVM.

Heliacus occasus.

Admonitio in iam dictos exortus & occasus.

Planetæ cur non scintillent, vt stellæ.

Planetas, ac stellas reliquas, elementa mutare: & cum illis corpora inferiora.

Planetarum & stellarum aspectus, quid dicatur.

Aspectus hexagonus, siue sexangularis, aut sextilis, cum eius natura & ratione.

Aspectus triangularis, siue (vt loquuntur) trinus.

Aspectus quadrangularis, tetragonus, & quadratus.

Aspectus oppositus, seu oppositio stellarum.

Coniunctio Planetarum, & stellarum aliarum.

Admonitio in iam dicta.

Planetarum, vti etiam stellarum aliarum, magnitudines varias esse, & cur tam paruo corpore spectentur.

Planetas quosdam, aliis contrarios esse: quod etiã in reliquis stellis locum habet: ad rerum mundi conuersionem.

Planetas, vti etiam stellas, formis, luce, & corpore inter se differre: quanquam eiusdem sint (vt ita loquar) materiæ: sed quæ nullam corruptionem agnoscat.

Planetas, vti etiam reliquas stellas, sub variis coloribus deorsum apparere: & quòd secundum nonnullos, à Sole luceant, ac splendeant.

Aliter de Planetarum coloribus: quos rebus inferioribus, nedum solis nubibus appingere plerumque solent.

Planetæ quibus humanorum corporum spiritus tribuuntur.

Planetæ quibus humanorum corporum membra
certa

certa ascribuntur.

Planetæ singuli, in singulis Signis constituti, quænam membra ex humano corpore obtineant.

Adhæc, quibus partibus tam mûdi, quàm corporis soli, & per se imperitent.

Planetarum amicitia & odia.

Planetis, septem mundi climata subiici.

Planetarum situs & loca in Zodiaco, plerunque efficere vt natorum (etiam eiusdem vteri) mores ac effigies inter se varient: vti etiam rerum aliarum similitudines, ac formæ.

A Saturno quæ studia, quæve morum & ingeniorum agitationes emergant, vbi genesis alicuius potens dominator fuerit, à nullo impeditus, & (vt loquuntur) liber:

A Ioue quæ studia & mores emergant, vbi genesis &c.

A Marte quæ studia & mores emergant, vbi &c.

A Sole quæ studia & mores emergant, vbi &c.

A Venere quæ studia & mores emergant, vbi &c.

A Mercurio quæ studia emergant, vbi &c.

A Luna quæ studia & mores emergant, vbi &c.

Admonitio in præcedentia.

F I N I S.

ANTONII MIZALDI
 Monluciani Planetæ, siue Pla-
 netarum Collegium.

COELI structurâ positâ, Signisque
 relatis

PROPO-
 SITIO.

Per quæ aduersa meant clarissima
 quinque $\omega\lambda\alpha\nu\eta\tau\omega\nu$

Numina, & ipsa suo cum Phæbo
 Delia: paucis

Nunc demum aggredior simili illustrare colore
 Septenos igneis, septenâque corpora, summo
 Fœdere suppositum pulchrè moderantia mundum
 Vi tacita, radio, motu, luce, atque fluore.

Sed quis tot flammâs, & lumina perferat? heû, quis
 Tam longinqua loca illæsis præteruolet alis?

Icarus & Phaethon me terrent: damna duorum
 Me renocant: faciuntque aliena pericula cautum.

Hei mihi, deficiunt vires, titubâtque facultas:
 Nil solus potero: verum, tua gratia mecum

Si præsens fuerit, constanti pectore sursum
 Ascendam, Vranie: comitem te trade roganti:

Te duce cœlestis percurrâ sedulus arceis
 Atque tuos, omni studio celebrabo Planetas:

Ergo tuar, vatem ne, quæso, despice Diua:
 Esse piar, nosti tractantem sacra, iunare.

INVO-
 CATIO.

Planetarum descriptio & nomenclatura, vt in
 celo resident.

As-
 tronomi Græci natiaua voce $\omega\lambda\alpha\nu\eta\tau\omega\nu$
 dicunt, quos Latium erroneus non vertit ineptè:

NARRA-
 TIO.

Quòd

Quòd vario motu ac incerto semper oberrent:
 Hos mihi duntaxat quinos posuisse videntur
 Græcorum Astronomi primi: nam $\Phi\omega\tau\alpha$ decenter
 Et Solem, & Lunam vocitât: quod lumina signat:
 Chaldæi septem faciunt, totidémque Latini:
 Quis hæc à priscis dant nomina ducta Poetis:
 Saturni, Iouis, & Martis, Solis, Venerisque,
 Necnon Mercurij, post quem venit vltima Luna:
 Si à summo, vt par est, sensim descendis ad imum.

Planetarũ
 ordo, &
 nomina.

Orbium Planetarum ordo & situs.

ORbeis, Astronomi, septem statuere Planetis
 Ordine quo referam, si summum quaris ab imo:
 In primo niueis Phœbe Latonia bigis
 Fertur: quam sursum præcepit Cyllenius, alis
 Præcurrit validis: supra, Cytherea canoras
 Iungit auis: cui se comitem dat blanda voluptas:
 Quadriugis hanc vectus equis Sol aureus, alitè
 Transcendit: rutilo quem Mauors sidere, sursum
 Præcedit: Mauortem, hominũque, Deũque potestas
 Iupiter, æditiore loco prospectat euntem:
 Vltimus excelso refidet Saturnus in orbe:
 Supra quem Sphæra est, stellis octaua coruscans
 Innumeris: fixas dixit veneranda vetustas:
 De quibus emittam, paucò post tempore, librũ:
 Concludens in eis vstrum hoc cœleste theatrum.

Orbes Pla
 netarum
 & eorum-
 dé ordo.

Orbium Planetarum $\delta\epsilon\sigma\phi\acute{\iota}\alpha$, & descriptio bre-
 uissima.

Sic erronum orbeis prisci finxere: quibusdam ^{viiis}
 Vt medium haud sit idem cum mundi mole: a ^{q̄}
 Impar sit spatium ambitus: atque hinc crassior orbi ^{illius}

PLANETÆ.

*Illinc tenuior : ac alij sint corpore parui
Præ reliquis : se voluentes, intrâque locati
Id spatium quo extenditur ambitus orbium ab imo
Mundi declinantum : induuntur singula cyclis
Sidera, quos Græci dixerunt esse ἐπιώκλῆς :
Hic ubi nunc propius, nunc nobis longius adsunt :
Scandunt, descendunt, procedunt antè, retróque :
Si quis plura volet, de doctis sedulò libris
Illa petat : formido etenim verbosior esse :
Vt taceam quòd habent quæ metri respuit usus.*

Planetarum motum in propriis orbibus, motui
cœli esse cõtrarium & aduersum : hoc est ab oc-
casu, per meridiem ferri ad exortum.

Astra Deum obliquo incedunt nitentia motu
In cœlum, varijsque petunt hæc infima turbis :
Qua, licet ingenti retrorsum semper agantur
Nixu : ac opposito trudentur victa repulsu :
Non oblita sui tamen, obliquantia currunt
Aduersum : tandemq; rotis victricibus acta,
Contingunt propriam certo post tempore metam :
Queis eadem à terra non est distantia semper :
Nec simili cursu, nec eadem parte mouentur :
Nonne vides Lunam, vt quarto sese extulit ortu,
Finibus hesperijs (ubi nobis est noua semper)
Oceano procul esse? debinc, ubi septima cœlum
Illustrat, summo residere in culmine mundi?
Eoo donec prope ans effulsit Olympo,
Plena annis, plena & radiis, atque amula Solis :
Recta ex occasu veniendo, ortumq; petendo,
Contra vim cœli, proprio perducta labore.

Artificij
orbiũ Pla-
netarũ de-
scriptio
breuis.

Planetarũ
motus p-
prius &
naturalis.

Planetas
omnes mo-
ueri ab oc-
casu ad
exortum.

ANT. MIZALDI

Planetarum motus medij, diebus singulis.

Medij motus Planetarum. **E** Rrantium motus medij sic esse feruntur:
*Saturni momenta duo: propè, quina Tonantis:
 Et Martis terdena supra vnum, pauca supersunt:
 Post, Phœbi, Veneris, Stilbontis, si trabis vnum
 Sexagena: Diana decem est contenta, tribusque
 (Si memini) gradibus, queis addito pauca minuta.*

Planetarum motus veri.

Autoris digressio ingeniosa, vt in multis. **D** E tabulis veros motus cognoscere quemque Percuperem: nam vt causa iubet, sic congrua res est:
*Innumeros numeris numeros numerare, quis (oro)
 Tentabit Maro, vel numerosus Horatius? hercle,
 Non bene cum numeris, numeri stant, conueniuntque:
 Cum nūmis meliūs: quos si fortuna, Matheseis
 Exosa, Astronomis pro tot numeris numeraret,
 His abacus rutilo passim splenderet auro:
 Proq̄, situ docto, & numerofo puluere, gemmas
 Acciperet: sed eam voluere auertere pestem
 Dij superi, quibus est tantorum cura virorum:
 Ab sunt fœlices nimium, nimiumq̄, beati
 Astronomi illustres, sua si bona sedulo norint:
 His est scintillans gemmati regia cœli,
 Noctes atque dies pro summo peruia voto:
 Hic vbi diuitias omneis, escamque, cibumque,
 Nectar & Ambrosiam, quoties opus esse videtur,
 Inueniunt toties, sed quorsum hæc? quod feror? aut quo
 Oblitus rapior? vestigia prima requiro.*

Astronomorū fors, diues & diuina.

Planeta quiuis, quot annis proprio motu suam peragratiōē, & curriculū in cœlo & Zodiaco absoluat.

Saturnus, propè, terdenis calum ambulat annis
 Lentus,

PLANETÆ.

Lentus, & in partibus quas liquerat antè, reuertens
 Mensurat pigris cœlorum Signa quadrigis:
 Clara Iouis facies, & mundo sidus amicum,
 Bissenis annis, bisseña recolligit astra
 Signiferi, lætos reuehens mortalibus annos:
 Bis Cererem recipit messor, bis vinitor vnas,
 Dum bis sex rutilus perlustrat sidera Maiores:
 Anno Zodiacum peragrat Sol: cui comes astat
 Alma Venus, cupidus acuens in pectore curas:
 Quam simili sequitur passu Cyllenius, omneis
 Strenuus ad causas, & linguæ promptus ad arma:
 Terdenas iter assuetum, propè, Cynthia, nocteis,
 Nocteis atque dies, seu mensem, peruigil errat:
 Dum Solem rursus attingit, noua q̄, incipit esse:
 Quamquam bis denis propriè, octonisque diebus
 Signiferum motu proprio percurrere fertur:
 De quo nos alibi scribemus plura, docentes
 Historiam criticam pro morbis iudice Luna.

Planetarū
 proprij
 motus an-
 nui.

Pulchra
 de motu
 Planet.

Planetas per Zodiacum nunc celeri motu ferri,
 nunc tardo, nunc inter vtrumque medio.

CVrsus septenis non est æquabilis astris:
 Nam nunc veloci, nunc tardo, nunc mediocri
 Incedunt gressu: velut ars demonstrat, & vsus:
 Causa petenda tibi de libris: nam bene cuncta
 Hic scribi nequeunt: & amat compendia cœlum.

Planetas
 nō equali-
 ter in cœ-
 lo moueri.

Planetas quandoque progredi, alias regredi,
 nunc in Austrum, modo in Boream.

NEc verò errantumq̄, acies, & sparsa Deorum
 Agmina, constanti peragunt sua munera motu:
 Sed nunc prouectis incedunt gressibus: vnum
 Signorum positum sectando: sæpe retrorsum

Planetarū
 motus va-
 rius & du-
 bius.

ANT. MIZALDI.

*Versa pedem referunt: modò declinantia in Austrum:
Et modò hyperboream cursu tendentia ad Arcton.
In medio Sol ipse Deos moderatur, & æquis
Passibus ingrediens, fluitantia tempora pensat:
Disponitq; vices rerum, ac terrestria mutat.*

Planetæ masculini & fœminini.

Planetarū
sexus, vt-
loquūtur.

S *Aturni, Iouis, & Martis, Phœbi quoque stellas,
Esse mares tradunt: est fœmina Luna, Venusque:
Anceps Mercurius, Vertūnus factus ad unguem:
Fœmina fœmineis, maribus mas: quo fit, vt illum
Per docti vates describant Hermaphroditum.*

Planetæ fœlices, & infœlices.

Planetæ
boni &
mali.

S *Vnt infœlices Saturnus, Marsq; Planetæ:
Iupiter, atque Venus fœlices semper habentur:
Sol & Luna tibi crebrò mediocria donant:
Est tamen aspiciens, quàm iunctus Sol mage fœlix:
Mercurius sequitur socios, nunquam sibi constans:
Si cum fœlici, malus, infœlixue Planeta,
(Aut contrà) forti aspectu & valido societur,
Vel coeat, natura aliquid deponere fertur.*

Planetæ orientales & matutini.

P *Hœbum præuertens oriendo, quisque Planeta:
Omnibus eous, matutinūque vocatur.*

Planetæ occidentales & vespertini.

T *E bone Phœbe sequens quiuis de nocte Planeta,
Hic vespertinus fit nobis, occiduūque.*

Planetæ diurni & nocturni

Q *Vi cælo & terris lucem, lumenq; ministrat
Phœbus,*

PLANETÆ.

Phœbus, iure bono conceditur esse diurnus:
 Fuscule nocturnis umbris Latonia gaudet:
 Gaudet nocturnis tenebris Erycina: suumq;
 Graduum trahit hæc nocturna ad gaudia amantem:
 At lucem, currusque Auroræ, & lampada Solis
 Miratus pater altitonans, miratus & ipse
 Falcitens Deus, occultas odere tenebras:
 Unde die exultant, gaudentq; patentibus auris:
 Inter utrumque volat varium Stilbontis, & anceps
 Astrum: quo non est cælo inconstantius ullum.

Diurni
 Planetæ
 & noctur-
 ni.

Saturni qualitates, elementum, ac humor.

FRigidus & siccus Saturnus traditur esse:
 Cui bilis seruit nigra, ex quo terreus ille est.

Iouis qualitates, humor, ac elementum.

Iupiter est calidus, simul humidus, at sine noxa:
 Cui purus sanguis conceditur, ac bonus aer.

Martis qualitates, humor, & elementum.

Mortem Astronomi siccum, calidūq; notarunt:
 Cui rubram bilem tribuerunt: insuper ignem.

Martem cōuenire cum Sole, & à Venere frenari. Adhæc, quòd omnes Planetę Soli coniuncti debiles præter Martem, euadant.

Mars à Phœbo non multum discrepat igne:
 Sed premit flammis Veneris: quib; horrida frenat
 Bellæ: quibus galeas, & tela minantia frangit:
 Quæ, quanquam est cælo depressior: est & inermis:
 Ille supernus, habens armorum quidquid in usu est,
 Ac Phœbum medium (cuius feruentia solus
 Lumina complexu non respuit) attamen armis

Planetarū
 qualitates
 inuicē à
 se tépera-
 ri.

ANT. MIZALDI

*Depositis, hūic se committit, dedit, & omni
Arte cadens, victus prosternitur: alter a turba
Errantūm, Solis radios formidat: eorum
Quòd fraudent vireis, & opus perdebile reddant.*

De Sole, eiusque numine, ac energiea, & quid
deorsum operetur.

Solis præ-
stantia &
dignitas.

Coelorum tractus, pelagi, terra, aeris omneis,
Fons lucis Sol auricomus, Sol igneus ambit:
Sol qui terrarum flammis opera omnia lustrat:
Vnde tepor genitalis adest, ac aureus ignis:
Quo tellusq³ fretūmque, & totus concipit orbis:
Conceptusq³ fouet, quibus adsunt omnia nobis:
Ille idem superūm est princeps, ductorque choreæ:
Ad cuius numeros stellæq³ mouentur, & orbis
Agnoscit leges, præscriptaque fœdera seruat:
Agnoscunt auræ imperium, maria alta tremiscunt:
Hinc Ver purpureum vestit florentia prata:
Spicæaque hinc campis flauescit messis, & agrum
Lenitur a animum, ac dulcem inductura soporem,
Distendit vacuas pinguis vindemia cellas:
Ac glacialis Hyems resolutis ebria curis,
Ante focum grato solatur frigora Baccho:
Hâsque viceis pater ille Deūm voluctibus annis
Ascripsit: quas ipsa, æterno fœdere, seruant
Cuncta elementa, suos illinc retinentia nexus.

A Solis
motu an-
ni tēpesta-
res modi-
ficari.

Solem esse causam potissimam generationis & cor-
ruptionis eorum que annuatim e terra nascuntur.

Flammiuomus Titan dum bis sex sidera, fulgens
Continuo peragrat motu, causam generandi,
Et corrumpendi terræ nascentibus adfert:

Ascensu

PLANETÆ.

*Ascensu recreans, & lapsu singula tristans:
Præterea accessu gignens, periménsque recessu:
Namque parit sub Ver, Aestate fouet, rapit vno
Autumno: donec medium Brumæ attigit: adde:
Quòd Phæbo surgente, caput nascentia tollunt:
Et condunt pariter cùm primum mergitur vndis:
Qui, quia terreno globulo maior perhibetur:
Hinc illum media, vel eo plus, parte meando
Illustrat, rutilans vitali lumine semper.*

Solis motu esse causam vitæ & interitus rerum mundi.

Solem vnicum & solum de omnibus Planetis per eclipticam perpetuò incedere, ac nunquam ab ea deuiare: illincque omnia mundi climata, lustrare ac illustrare.

Non est auratum Solis calcare meatum
Diis licitum: non vlla datur vis tanta Planetis
Vt medio tendant tractu: sed frigida Olympi
Tecta petunt, Boream versus: vel condita ad Austrum:
Titan, Signiferum medium rectâ petit: orbem
Nunc nostrum inuisens, cælo ductore supremo:
Nunc occultatas adiens sub tartara terras:
Nulla sit accessu vt tellus, aut orbita mundi,
Immunis Solis radio, vegetoque calore:
Nam mundi circumdat opus noctesque, diésque:
Assiduos hominum miseratus rite labores.

Solé rectâ per eclipticâ mundū vniuersum ambire.

Solem interdum terræ proximum esse, nōnunquam remotum. Adhæc Signiferum inæqualiter peragrarè.

Sol modò Signiferi sublimis fertur ad arcem:
Et centro terra assurgit: qua parte superna
Orbe suo signat punctum tellure remotum:
Hic vbi festinat lento, tardoque meatu.

Solé nobis quādo que propinquum quādoque remotum, esse.

*Nunc propiore via terram mensurat ab imo
Eccentri: repetens Capricorni tecta rigentis:
Quò dum pervenit, gressum producere pergit:
Idcirco spatiiis metitur cœlica iniquis:
Interdum maiore mora, quod circuit explens:
Interdum breuiore, velut natura requirit.*

De Venere, eiusque natura: & quod Solem quâdoque præcedat, quandoque verò sequatur.

Veneris
fidus Solé
nunc præ-
cedere,
nunc verò
sequi.

Post Solem Cytherea suum locat aurea sidus:
*Qua præfulgentis auro interplexa capillos,
Aurora è thalamis, radiorumq; æmula Solis,
Lucem aperit, referatque diem mortalibus agris:
Interdum rapidis Phœbi deserta quadrigis,
Euocat oceano noctem surgentibus astris:
Admonet & placidi per amica silentia somni:
Verum ita digressusque suos, sua tempora pensat,
Et sinuosam eans niueis secat athera pennis,
Ut Solem petat, ad Solem vestigia flectat:
Quem, si præcurrit surgentem, Lucifer esse
Fertur: si sequitur serò, spectatque cadentem,
Ἐσπερος est Græcis, & vesperrite Latinis.*

Venerem Solis & Lunæ æmulam, quâdoque radios cū luce perspicua iaculari, ac vmbra facere.

Venerem
radios p-
iicere, &
vmbra fa-
cere.

Vna Venus ter quindenae ubi sedula sursum
*Signiferi parteis, vel eo plus, usque peregit
A Sole (eo seu cum nitet aurea mundo,
Oceanis hesperias seu cum declinat ad vndas)
Splendorem in tenebris producit, ut æmula Phœbes:
Atque die radios proiectat, ut æmula Phœbi:
Hæc decus, hæc ipsa est hominumq; Deumq; voluptas:*

Qua

PLANETÆ.

*Qua sine nil iucundum animis, nil dulce putandum:
Si modò vera docent, qui humano more loquuntur:
Et Curios simulant, ac Bacchanalia viuunt.*

Veneris qualitates, humor, & elementum.

H*umidula est Venus in mediocri frigore, quare
Huic pituita datur, nec non aqua, iure decenti.*

De Mercurio, eiusque natura ac gressu: & quòd
Solis sit affecla: vespertinus quandoque, nonnun-
quam matutinus.

M*ercurius Veneri speciosa proximus haret:
Qui propter Solis numen procul ire recusans,
Nunc matutinus facili temone iugales
Exagitat: pelagique vagis caput exerit vndis:
Nunc Athlantia matris memor, Hesperidumque
Rura videre parans, fuluümque in frondibus aurum,
Serus obit, serò flauum lauat aquore crinem:
Et serò herculeas linquit post terga columnas:
Sed siue immisis Solem præcurrit habenis,
Seu sequitur: victusque terit spacia vltima metæ:
Non ipse ingenteis oras, non liber apertas
Audet adire vias cœli: titania tantum
Imperia, & Solis metuens procul esse quadrigis.*

Mercuriũ
Solis esse
affeclam.

Mercurium quandoque septétrionalem esse &
nonnunquam meridionalem. Adhęc, cursum ve-
locissimum habere: ex quo poetis Deorum nũ-
tius esse censetur: cum bonis bonus, & cum ma-
lis malus.

I*psè Hermes quandoque citus perreptat ad Austrum:
Nonnunquam Boream pennis petit arduus: ex quo
Censetur volucris ferri per sidera cursu:*

Mercuriũ
Deorũ ef-
se nũtium.

Nunc

ANT. MIZALDI.

*Nunc Iouis exercens monitus, & mollia iussa:
Nunc mentem senioris aui, violentaque Martis
Imperia accipiens, commissaque verba capeffens:
Hinc pedibus necit pennas: vocemque Deorum
Nuntius exequitur, vario mutabilis astro:
Namque bonis bonus est, & pravis pessimus: eius
Naturam seruens cui se permiscet, & addit.*

De Luna, eius schematiformis, lumine, ac natura.

Lunã suã
lumẽ à So
le scene-
rari.

V*ltima Luna suos agit per inania currus:
Dux clara in tenebris: sed flamma obnoxia semper
Fraterna: cuius radios mendicat, & ore
Ora fouet: quantumque ab Apollinis igne recedit,
Hoc magis illa suum fundit mortalibus ignem:
Cornuta effulgens primum: mox semirepleto
Orbiculo: post hæc medium dimensa volumen
Signiferi, inflatos vultus, turgentiæque ora
Nocte refert: hinc decrescens sub imagine cycli
Dimidij, falcem lentè, sensimq; figurat:
Ac fratris repetit prisco de fœdere lectum.*

Lunam non posse videri cum est sub radiis Solis:
& q̄ variis figuris ac lumine mortalib⁹ imponat.

Lunã dies
aliquot
sub radiis
Solis la-
tere.

L*una latens rutili fulua sub lampade Solis,
Non cerni, nosciq; potest, nec promere vultus:
Maiori submissa Deo: nec reddere lucem:
Donec continuis adnitens motibus, erret
Inuia per superos, & noctis opaca profunda:
Idq; duos percrebrò dies, treis sæpe, frequenter
Quattuor, vt nostris pulchrè, fuscq; probamus
Phanomenis, vbi tempestatum signa docemus.
Primum ergo Phœbe cornuta cuspide fulget:*

Ignis

PLANETÆ.

*Ignéis paulatim reparans, & lumine turgens:
Egregium cœli sidus, visuque decorum:
Quo humana mentes variè exercentur, & omnes
Ingenij vires sudant, frustra que laborant:
Nam Deus omnipotens statuit dum conderet astra,
Mensura Luna suum ut mutatis orbibus, orbem
Perlegat: ac semper lucem contermina Phœbo
Perdat: & inde suo renouato sidere, terras
Circinet: ac mundo varios sensim offerat arcus.*

Lunam ex se non lucere, ac semper mediam illustrari.

Non dubium est, quin Luna nobis splendore fruatur:
Huncq; sequens Phœbū minuat, fugiensq; reponat:
Quo presso, nulla dignatur lampade mundum:
Ast, procul è regione means, tum denique toto
Ore vomit flammæ, ac pleno corpore fulget:
Quæ quamquam varias commutat vbique figuras:
Haudquaquam medio magis, aut minus emicat orbe:
Nam quando nostros frustrato lumine campos
Nulla fouet: tum plena, Diis cœloque videtur:
Dum verò amissos reparando colligit igneis:
Ac cœlum, & terras æquata fronte salutat:
Orbe micat medio: dum nullo sidera cornu
Suspicit: hîc tumido illustrat mortalia vultu:
Et nullis cœlum radiis, nullo ore tuetur:
Sic, superis cœloque datur, quod demitur orbi:
Et contrâ: ut Phœbo fuerit pro tempore visum:
Cui placidè paret, veluti soror optima fratri.

Quòd Luna semper dimidia illustratur.

Pulchra & notatu digna.

Lunæ motum quandoque tardum esse, quandoque velocem. Adhæc, quòd meridionalis nonnunquam

&

ANT. MIZ ALDI.

& septentrionalis fiat Luna: sed ita, vt extra Zodiaci latitudinem feratur nusquam.

Cynthia saepe pigro procedit languida motu:
Interdum & celeri glomerat vestigia gressu:
Per duodena means cœli loca, sed sine lege:

Lunæ motū vagū esse, & incōstantē.

Nam nunc ad Libycas tendit tardissima genteis,
Sidonios visura duces: dextraque relinquens
Solis iter: gelidam nonnunquam transit ad Arcton:
Liligeros reges, & Gallica regna salutans:
Sic igitur variè currentibus orbibus acta,
Signiferi sineis nunquam transcendit: & ipso
Limite non fertur medio: sed longius errat:
Ne Phœbi sacrum callem fœdasse notetur.

Lunæ cur proprium lumen tributum non sit: vbi de eius maculis, & opacitate.

Propterea volucris quod fertur Luna meatu:
Sèque astris sociat gelidis, calidisque frequenter:
Quorum censetur vireis assumere: mensē
Quodque suum reparat toties, terraque propinquat:

Lunā non frustra proprio lumine carere.

Aestivi tam saepe premens caua tergora Cancri:
Tam saepe Aegocerotæ petens, tam crebrò recedens
A nobis, crebrò residens in vertice nostro:
Aut hinc non longè, vt patitur cœlumque, solūmque:
Si propria nobis fulgeret luce: timenda
Esset hyems, sauisque calor, bis mense quotannis:
Quis genus humanum, mundi quoque cuncta perirent.
Quinetiam licet vsque genas, & opaca per ora
Pallor eat: tamen interior qua cogitur orbis,

Lunæ maculæ & opacitas.

Densa situ magis, & scabra rubigine sordet:
Ergo, & cū Solem aduersum se agit vndique: & orbē
Circūplet totum rutilantis lumine Phœbi:

Qua

PLANETÆ.

*Qua squalet parte, atque horret caligine, densas
Ostentat maculas, nec fallit imagine quemquam.*

Lunæ eclipsis, & quòd bis illâ vno mense pati possit: non item Sol: vbi de prognosticis solaris eclipsis nonnulla.

Non prius, aut spatio breuioris temporis, orbem
Abscondet Lucina suum, quàm cornua pleno
Iunxerit orbe simul: fratris quoque sumpserit ignes
Oppositos: terra rectè stante inter vtrumque:
Cuius pullatos vultus, vel tempore mensis
Bis fieri potuisse, leges: Solémque meando
Non posse (ob Lunam mediam) sua lumina nobis,
Ac ipsi mundo subducere (res metuenda)
Ni peragret cœptum bis ter per Signa rotatum:
Qui si pallentem in cœlo tum præbeat orbem:
Vndique venturam pestem, clademq; monebit:
Præterea, superos sparsuros æthere nimbos,
Humida si fuerint defectus Signa: sed æstum
Ignea promittunt: ventos leuiora figurant:
Sic glaciem atque niues frigentia, tempore certo:
Quæ, quo sint ventura loco, & qua parte, docebunt
Signa poli, illum aut hunc mundi spectantia tractum.
At, cum sub formis hominum latitabit Apollo:
Humanos ventura lues affligere perget:
Sub brutis formis, brutorum corpora lædet:
Ac segetes, fructusque soli, frumenta, pecusque:
Paucis, quidquid erit, Signi monstrabit imago.
Sed præstaret in his Ptolemæum audire loquentem:
Et legere in nostris quæ sunt conscripta Cometis:
Tantisper proprio dum molior hæc tibi libro.

Nota de
eclipse
Lunæ.

Prognostica sumpta ex solaris eclipsi.

Pulchra,
& notatu
digna.

Lunæ

Lunæ octo & viginti mansiones, seu peragrationses, ad præuidendas aeris commotiones summopere necessaria, ex secundo libro nostri Zodiaci petendæ sunt.

A Luna, maris fluxum ac refluxum pendere.

Maria, vt
humida
omnia, Lu
næ serui-
re.

Cum Luna motu Pontum ire, redire videbis:
Tollere se fundo sensim, sursumque referre
Turbine prauialido fluitantes vndique arenas:
Necnon & solitas remeando quærere sedes:
Vsq; adco simile insequitur quodcumque creatum.
Ergo, Ponti humor Lunam comitatur euntem:
Quæ, cum præcipites per agit super acra motus,
Ac Finitorem pelagi conscendere pergit:
Hoc ipsum stimulat scandendo increescere secum:
Contra, vbi descendit, decreescere: moxque redire.

Per incrementa & decremента lunaris luminis inferiora hæc moueri, & mutationes subire.

Lumè lu-
nare in
hæc infe-
riora pos-
se pluri-
mum.

Luna suum lumen mutans, hæc infima mutat:
Motibus exagitans variis Pontum, acra, terram:
Humida præcipue, pisces, animalia, stirpes,
Aut aliud, quod lunari de lumine vires
Induit: hinc factum videas quod corpora multo
Implentur succo dum Cynthia crescit in igneis:
Mox vbi decrescit, redduntur inania: testes
Sunt Cancræ, necnon viuentium queque medullæ:
Sed varij maris accessus, varijq; recessus
Hoc verè ostendunt, variisque in collibus herbæ:
Necnon fœmineus sexus, nanque hunc bene natum,

Luna

PLANETÆ.

*Luna vetus veterem, iuuenem noua crebrò repurgat:
 Quàm multos etiam furis hinc sæpe videmus
 Vexari? sortemque animo tolerare molesto?
 Quid quòd materies, viridique è monte recisa
 Aere trabes, multaque comam turbata ruina
 Fraxinus, ante diem hinc sensit mala damna senectæ?
 Exhaustasque situ posuit cum robore vireis?
 Ergo, senescentem Lunam posthac bene cautus
 Aspicias: pariter crescentem: denique plenam:
 Sed satis, & nimium hæc fuerint: Concordia nostra
 Oceani Lunaq; tibi (si fortè requiris)
 Istarum rerum plenissima plaustra reponet
 Mensibus hinc paucis, modò Christus cæpta secundet.*

Luna sũ-
 mè obser-
 uanda.

Caput & cauda Draconis Lunæ.

*Sunt sursum aduersa gemini se parte secantes
 Orbes, quos faciunt Solis, Lunaq; meatus:
 Sectio qua Phœbe gelidas ascendit ad Arctos,
 Esse caput fertur, veluti altera, cauda Draconis:
 Quâ Luna imbriferum cursu descendit ad Austrum:
 Artifices reliqua expedient, quos consule solers.*

Cycli duo
 lunares.

Planetarum domus.

*Est Arius Martis domus, est & Scorpius acer:
 Atque Iouis Chiron, geminos cui iungito Pisceis:
 Saturnus summè Capricorno gaudet, & Vrna:
 Sic Libram Cytherea tenet, T aurumq; iacentem:
 Mercurius Geminos, necnon & Virginis astrum
 Occupat: ut Cancrum Phœbe, Solq; ipse Leonem:
 Hec aliter nobis, alióque sub ordine, Libro
 Zdiaci primo scribuntur: quære libenter:
 Ne fortasse tibi videar repetendo molestus.*

Domici-
 lia septem
 Planeta-
 rum.

Planetarum

ANT. MIZALDI.

Planetarum exaltationes, & depressiones, seu casus, vt loquuntur, & sublimitates.

Per quæ exaltentur nunc demum Signa Planeta
 Expedio: dictis animum ne subtrabe nostris:
 Libra senem celsa Saturnum sede reponit:
 Deinde Iouem Cancer: Capricorni sidera Martem:
 Sic Aries Solem: genitricem, Piscis, amorum:
 Mercurium Virgo: Taurus, vaga numina Phœbes:
 Hæc eadem opposita Signorum parte premuntur.

Planetas
 exaltari,
 & depri-
 mi.

Planetarum gaudia.

In certis Signis rutilantes quinque Planeta
 Gaudent: Mercurius princeps, in Virgine: Maiores
 Inq̃ Nepa: Saturnus habet sua gaudia, in vno
 Vrnigero: Cytherea nitens, in lumine Tauri:
 In Chirone Deum atque hominum rex Iupiter almus:
 Hic Phœbū & Lunam excludunt: quod sit domus vna
 His tantum: causas alias, alibi tibi tradam.

Planeta
 in quibus
 gaudeant
 Signis.

Planetarum, vti etiam stellarum reliquarum longi-
 tudo, & latitudo.

Vt stellæ in longum à primo distare videntur
 Lanigeri puncto, sic has Ecliptica monstrat
 Lineola, huc illucve in latum inisse vagando.
 Si versus Boream, boreales rite feruntur:
 Sin Austrum versus, australes iure vocantur:
 De libris alias poteris disquirere formas.

Planeta
 australes,
 & borea-
 les.

Planetarum, necnon stellarum declinatio ac sub-
 leuatio, siue ascensus & descensus.

Declinat sidus cum distat ab Acquidiali:
 Siue Noti ad parteis fiat, Boreæve regentis:
 A quibus

Planetarū
 declinatio

PLANETÆ.

*A quibus ipsa suum capit inclinatio nomen:
Ex imo ascendit, quod in altum mittit Horizon.*

Planetarum, ac stellarum luminare orbis: ex quibus combustio, oppressio, & ad coniunctionem applicatio elicitur.

Orbes erronum poteris sic noscere: primus
Phœbi quindenas partes capit, antè retróque:
Mercurij & Veneris septenas: mox duodenas
Luna: Saturni atque Iouis (res vera) novenas:
Octo Mauortis, nec plures. Ergo, Planeta
Qui minùs à Phœbo distabit, quàm numeretur
Orbis dimidium, oppressus dicitur, & vsus:
Nec non ad coitum appellens: veruntamen istud
Quod tibi postremum propono, aptare Planetis
Inter se poteris: velut ars deposcit, & vsus.

Planetarū
orbis, siue
vt loquū-
tur, lux.

Planeta regrediens, directus & stationarius.

Contra Signorum seriem quicumque Planeta
Incedit, tardus fertur, regradarius, & sur:
Sic aliter: velox, nec non directus, vt aiunt:
Si nil, aut minimum pergat, tibi stare putetur.

Planetarū
velocitas
& tardi-
tas.

Planeta septentrionalis, meridionalis, ascendens
& descendens.

AD Boream tendens, borealis rite Planeta
Dicitur: inq̄ Notum pergens australis: & idem
Ascendens, si summa petit: si fertur ad ima
Descendens: tibi quod monstrabit ecliptica: formas
Esse alias scio: quas de doctis excipe libris:
Nam (vt verè scriptum est) non omnia possumus omnes.

Planetarū
motus va-
gi & erra-
bundi.

C Planeta

ANT. MIZALDI

Planeta auctus lumine, & diminutus.

Dum Sol à stella, vel stella à Sole recedit:
Doctis Astronomis tunc lumine traditur aucta:
Cum verò accedit, quidquam de luce remittit.

Planeta (vt stella quæuis alia) propinquus & remotus.

Planetarū
propin-
quitas &
remotio.

Stella tenens partes Boreæ, solet esse propinqua
Nobis: in q̄ Notum tendens, procul, atque remota:
Abside si in summa residet, propior fit, & ad nos
Accedit: longinqua manet, dum perstat in ima:
Si quæris formas alias, euoluito libros
Priscorum, Græcos, Chaldaeos, atque Latinos.

Planeta obfessus.

Inter fœlices fuerit quicumque Planeta,
Aut infœlices, obfessus dicitur esse:
Vel, quando à binis, multisue includitur astris:
Nec radios quisquam, vt par est, iaculatur in illum.

Planeta cursu vacuus, vt loquuntur.

Planeta
languens,
& destitu-
tus.

Abfuerit quoties de aspectu quisque Planeta
A quocumque alio, media vel parte per orbem:
Hic cursu vacuus sub Signo sit tibi toto.

Planeta peregrinus.

Planeta
errans.

Si quidquam iuris videas non esse Planeta,
Hic vbi fulgebit, peregrinum dicito verè.

Planeta tardus & velox.

Qui motum medium non perficit, ille Planeta est
Tardus: qui superat, velox is dicitur esse.

Planeta

PLANETÆ.

Planeta ferinus, seu (vt loquuntur) feralis.

Nullius radios si admittat, fortè Planeta
Quo fuerit Signo, censebitur esse ferinus.

Planeta combustus.

SI non comparet serò, nec manè Planeta:
Phœbeis radiis implexus corpore toto:
Is solet antiquo combustus nomine dici.

Planeta ir-
radiatus.

Admonitio in superiora.

Obsessus, cursu vacuus, gradiensq³ retrorsum,
Combustus, peregrinus, tardus, luce minutus,
Deinde ferinus erit quacunq^{ue} in parte Planeta:
Viribus afflictis talis tibi iure putetur.

Planetarū
vires quā-
do impe-
ditæ.

Planetarum, vti etiam stellarum reli-
quarum, exortus triplex.

Cosmicus exortus.

SI manè exoritur sidus cum numine Phœbi:
Matutinus erit, vel (si vis) cosmicus ortus.

Acronychus exortus, seu (vt vulgo loquuntur)
chronicus.

Occiduis fuerit si Sol in finibus, ipsa
Eos tractus stella calcante: vel ortus,
Hic ἀγρόνυχος erit, vel vespertinus ad vnguem.

Heliacus exortus.

SI Solis radios quoduis superauerit astrum,
Sic vt in Aurora se possit reddere nobis:
Exortum heliacum faciet, cum nomine, tum re.

C ij Planetarū

ANT. MIZALDI

Planetarum, vti etiam stellarum reli-
quarum, occasus triplex.

Cosmicus occasus.

S *I* stella occiduam, & Sol ortiuam tenet oram:
Κόσμικον occasum, & matutinum tibi profert.

Acronychus occasus.

O *C*ciduus Solem, & stellam si occultat Horizon:
Hunc ἀκρόνουχον habe occubitū, simul hesperiumq̄.

Heliacus occasus.

S *I* Phœbus stellam radiis obuoluere pergit:
Quam sub nocturnum tempus spectare licebat:
Occasu heliaco parat hanc excludere nobis.

Admonitio in præcedentia.

H *I*c te scire velim, quòd sunt formæque, modique
Sub iam descriptis alij, ortus, denique lapsus
Stellarum: quos vnus habet doctus Ptolemæus:

Autoris
candor &
modestia

Sedulò in his, aliisq̄, tibi relegendus: ob id quòd
Mensuram, ac numeros renuunt, contenta doceri
Plurima: cum in variis, tum sacra crebrò Mathesi:
Vnde mihi ignosces, si cogor omittere multa.

Planetæ cur non scintillent, vt stellæ.

S *C*ire cupis cur sola acies immota Deorum
Cernitur? obtutūque haret defixa sub vno?
Cum tot, & ipsa quidem fidentia Signa, micanti
Scintillent radio: tremulūque intercidat ardor?
Crede, quòd alta illis regio est, sed èsque reposta:
Quò postquam aduenit defesso lumine visus,
Defessus tremit: vnde etiam tremere ipsa videntur
Astra: micant radij, quia sursum lumina iacta,

Pulchra
de stellarū
scintilla-
tione.

Et tanta

PLANETÆ.

*Et tanta lassata via, titubantque, fluuntque:
 At contra, vicina. Deum statio, ardua quamquam
 Prospectu, facilis tamen atque immota tuenti est:
 Quò penetrans, stat certa loco, insistitque videndo
 Nostra acies: fixisque oculis immobilis h aret.*

Planetas, ac cœli stellas alias, elementa mutare,
 & cum illis corpora inferiora, nedum nostra.

Nemo negat Solem & Lunam, cum quinque Planetis,
 Ac stellis aliis, quæ summo ex æthere fulgent:

*Tellurem, ac liquidas auras, atque æquora Ponti
 Iugiter afficere: & si quando (præsente motu)
 Mutauere vicem, & sedes liquere priores,
 Mox elementa modis variis agitare deorsum:
 Et quæ ex his constant, necnon & corpora nostra:
 Aspice ut hybernus rapidos ubi flexit in Austrum
 Phœbus equos, nostrumque videt depressior orbem,
 Bruma riget, duratque gelu, spargitque pruina
 Tellurem, & gelida glacie vaga flumina sistit?
 Idem ubi nos Cancro propior spectauit ab alto,
 Vrit agros, torret nemora, & sitientia prata:
 Nec dubium, quin & noctis nitor albida Phœbe,
 Cui maria alta, omnis cui rerum obtemperat humor:
 Quin & Saturni graue sidus, & æquior orbi
 Stella Iouis, quin pulchra Venusq; & Martius ignis,
 Necnon Mercurij varium, & versatile numen,
 Ac reliqua astra etiam mutant elementa, petantque
 Perpetuò, & latè magnos dent vndique motus:
 Præcipuè sedem si quando plurima in vnam
 Conuenere: suo vel multum deuia cursu,
 Longè alium tenuere locum labentibus annis:
 Aut iactis radiis sese feriuntque, mouentque*

Vires stellarum
 in hæc
 inferiora.

Planetas
 elementa,
 & cum his
 tempora
 mutare.

ANT. MIZALDI

Sub vario aspectu: de quo nunc scribere pergo.

Planetarum & stellarum aspectus quid dicatur.

Quid Planetarum aspectus.

Ipsa Planetarum in certis distantia Signis,
Dicitur aspectus: quo se impediuntque, iuuantque:
Quod potes & reliquis cælorum ascribere stellis.

Planetarum aspectus hexagonus, sexangularis
feu sextilis: cum eius natura.

Natura aspectus hexagoni.

Quando duæ stella sursum distare videntur
Sexta Signiferi parte: hoc est, per duo Signa:
Aspectus fertur sexangulus: est $\frac{1}{2}$ latentis
Et fallacis amicitia, vt voluere vetusti:
Quos à te nolim rideri, sed venerari.

Planetarum aspectus triangularis, siue (vt loquuntur) trinus: cum eius natura.

Aspectus bonus.

Quotquot deprendes distare triciente Planetas,
Quattuor aut Signis, dic se sociare trigono
Aspectu, fausto, læto, summè que probato.

Planetarum aspectus quadrangularis, tetragonus,
& quadratus: cum eius natura.

Aspectus malus.

Signiferi quarta si distant parte Planeta:
Sive tribus Signis, aspectus dicitur esse
Quadratus: sub quo latitant mala semina quæuis.

Planetarum oppositio, seu aspectus oppositus.

Aspectus malus.

Cum se Zodiaci media de parte Planeta
Spectant: oppositum aspectum faciunt $\frac{1}{2}$, mouent $\frac{1}{2}$:
Qui planè malus est, & iniqua sorte paratus:

Stellarum cõgressus & cõiunctio.

VPlanetarum coniunctio.
No sub Signo, atque gradu occurrere Planetas

Si quando

PLANETÆ.

*Si quando obseruas, dic illos mutuo iungi:
Si minus, Astronomis platica est coniunctio: siue
Ex solis radiis facta occurratio tantum:
Si in longum & latum id fiat, coniunctio vera est.*

Admonitio in superiora.

Q*uæ sunt hinc nobis de septem scripta Planetis:
Ad reliquas cœli stellæ, & sidera, per te
Aptari poterunt: velut ars desiderat ipsa.*

Hæc sum-
mè notā-
da.

Planetarum ac stellarum aliarum magnitudines va-
rias esse: & cur tam paruo corpore spectentur.

P*lurima (re vera) sunt cœlis astra minoræ:
Sunt aliquot maiora etiam, sed pauca: Planetæ
Seu sint, siue orbis sublimia sidera summi:
Quæ passim nobis præclara lampade fulgent:
Et quibus Astronomi varias fecere figuras:
Et pinxere amplum diuersis æthera Signis.
Ex his ergo astris maioribus (ut perhibent qui
Astra sciunt, utq; eclipsis Phœbeia monstrat
In qua Luna patet quanto sit corpore, fratris
Dum subiecta sui speciosum lumen opacat)
Quædam sunt tanta, ut totam terramq; marisque
Excedant molem, ac spacio maiore nitescant:
Quamuis parua adeo cernantur: propterea quod
A nobis ad ea accedit distantia longa:
Quippe aliquid quanto est longinquius, esse videtur
Tantum etiam minus, & spectantum lumina fallit:
Hoc monstrant homines, qui vel studio procul à te
Semoti, globuli corpus censentur habere:
Quod spatium, quid cum longinquo culmine cœli
Non dicam rationis habet, sed temporis acti?*

Stellarum
corpora
nedum Pla-
netarum es-
se variæ
magnitu-
dinis.

Multa a-
stra esse
terra ma-
iora: et
cur tam par-
ua cernantur.

ANT. MIZALDI

Planetas alios aliis contrarios esse : quod etiam in reliquis stellis locum habet, ad rerum mundi con-
temperationem.

S Inescis, sunt astra astris contraria sursum:
Opposita æq; faces facibus: quis deneget illud,
Cum nihil in toto spectetur viuere mundo,
Quod sibi non habeat passim contraria multa?
Sic nisi blanda Venus (Diuumque, hominumq; voluptas)
Frenaret candore suo discrimina Martis;
Nunquam parta quies, nusquam fera praelia deessent:
Rursum: Saturno ni obstaret Iupiter, ille
Mox horrore suo terras disperderet omnes:
De stellis poterit similis sententia ferri:
Quod scriptum volui, ne sim verbosior æquo:
Quamquam hæc de nostro dabitur tibi noscere libro,
Qui Vraniam Aescclapio priscorum more maritat.

Cótrario-
rū in mū-
do plena
esse omnia.

Hic liber
prodiit nu-
per.

Planetas, vti etiam stellas reliquas, formis, luce, & corpore inter se differre: quamquam eiusdem sint (vt ita loquar) materia: sed quæ nullam corruptionem agnoscat.

Cœlicolas formis sursum differre videbis:
Maiorésque aliis alios: orbésque nec vni
Assimiles: splendore parces nec reddere luces:
Materies tamen est eadem, subiectaque nulli:
(Ni regi cœli summo, sancto, atque potenti)
Non ignis, statúsque leuis, non terra, nec aer,
Oceanúsve pater, ius vllum seruat in alto:
Stellarum cœtus sacer est: compactus & vna
Re eximia, stabili, ac mira: vnde nihil manet illie
Quod mutare queat tantillum sidera cœli:
Vt doceo, Astronomis Medicos dum fœdere iungo.

Cœlestia
corpora
corruptio-
ni obno-
xia nõ esse

Planetas,

PLANETÆ.

Planetæ, vti etiam reliquas stellas, sub variis coloribus deorsum apparere: & quòd (secundum nōnullos) à Sole luceant, ac splendeant.

Sunt variæ stellis facies, variæque colorum
 Effigies: pallent quædam, fulgèntque corusco
 Lumine nonnullæ: sunt ignea sidera Martis:
 Clara Iouis, Veneris pellucida, & aurea Phœbi:
 Mercurij varia: & Saturni liuida, necnon
 Astri nocturni, & Lunaribus, suscula: verum
 Quotquot sunt, Solis radio fulgere, quibusdam
 Est visum: vel ob id quòd Titan lumen ubique
 (Cuius censetur fons admirabilis) afflat:
 Quo cuncta in cælo, terris, Pontoque fruuntur:
 Ac vitam accipiunt, veluti monstrauimus antè:
 Si quis plura volet, scriptas legat aeris ille
 Nuper Ephemerides nobis, hîc grata videbit.

Planetarū
 colores.

Solis ener-
 geia & ma-
 iestas.

Aliter de Planetarum coloribus, quos rebus inferioribus, nedum solis nubibus appingere plærumque solent.

Hos septem stellis prisca posuère colores:
 Quos vt corporibus, sic induunt nubibus: aiunt
 In primis niueo celerem gaudere Dianam,
 Saturnum fusco, Martem rufo, Veneremque
 Cæruleo, Phœbum rutilo, Stilbonta remixto,
 Aureoloque Iouem, narrabunt cætera libri.

Aerij Pla-
 netarum
 colores.

Planetæ quibus humanorum corporum spiritus ascribuntur.

Phæbo debetur vitalis spiritus: atque
 Lunæ animalis: habet diuinus Iupiter vnum
 Naturalem: ô ter magnos regésque, ducésque

Tres cor-
 porū facul-
 tates trib⁹
 Planetis
 ascriptæ.

Ter ma-

ANT. MIZALDI

Ter magnis rebus præfectos, & pretiosos?

Planetæ quibus certa humanorum corporum membra tribuuntur.

Corporis è rebus sunt hæc commissa Planetis:
Cor Phæbo, cerebrum Luna, Venerique pudenda:

Quæ membra corporis Planetæ aspiciant.

*Et splen Saturno, Marti fel, Cunctipotenti
Hepar: Mercurio, doctrinæ lingua magistra.
Vis alias parteis? percurras sedulo nostram
Corporis & cæli Harmoniam, legisse iuuabit.*

Planetæ quid ex rebus corporis obtineant in singulis Zodiaci Signis constituti: & primùm in Ariete.

Hæc obseruæt, vt superiora, *ιατρομαθηματικοί.*

Saturni est pectus, venter Iouis, & caput altum
Martis: sed Phæbi sunt scæmina: deinde Diones
Quidquid inest pedibus: Stilbon sibi crura reposcit:
Et collum Diana: velim te cætera nosse
De doctis: simul & quæ soli membra Planetæ
Agnoscant: & quid mundi videantque, regantque:
Nam (sicut dixi) sua sunt compendia cælis:
Nec quocunque loco bene possunt omnia scribi.

Planetarum amicitia & odia inter se.

Amici Planetæ & inimici.

Saturnum redamant Sol, Iupiter, & vaga Luna:
Deinde Iouem cuncti, si Martem exceperis vnum:
Qui Veneri est charus, reliquis exosus, & ipsi
In primis Phæbo, necnon & Cunctipotenti:
Solis dilecti sunt Iupiter, & Venus alma:
Cui vident omnes superi, modo Falcifer absit:
Iupiter, atque Venus, necnon Saturnus, amantur
Mercurio, pariter Luna: tu sic inimicos,
Opposito discerne modo, ne sim tibi longus.

Plane

PLANETÆ.

Planetis, septem mundi climata subiici, ac feruire.

Climata duntaxat septem fecere vetusti:
 Ac totidem positis sursum ascribere Planetis:
 Saturno primum: inde Ioui, pro sede, secundum:
 Tertium habet Mauors, Sol quartum: deniq; quintum
 Alma Venus: sextum Hermes: Phæbe, quod venit ultra:
 Quales censebis naturas esse πλανήτων,
 Tales fac homines qui climata dicta tenebunt.

Planetarū
 climata, &
 mūdi par-
 tes.

Planetarum situs, & loca in Zodiaco, plerunque
 efficere vt natorum etiam eiusdem vteri, mores
 ac effigies inter se variant: vti etiam rerum a-
 liarum naturæ, formæ, ac similitudines.

Vsque adeo cœlique situs, & sidra, & ipsi
 Dij variant, ac signa quib⁹ sua plaustra reuoluūt:
 Vt nati sub eis varii sint: crebrò colore:

Planetas
 & stellas
 variè cor-
 pora affi-
 cere.

Nonnunquam effigie: nunc filo corporis: hinc tu
 Cernas dissimiles multum prolésque, patrésque:
 Hinc matri sua nata, hinc vno è germine creti
 Longè absunt: sic neptis auo, soror ipsa sorori:
 Quinetiam variant mores: & pectora sensus
 Diuersos agitant: cœlo id faciente, quod vnum
 Horis nascentūm vultus non semper eosdem,
 Inq; locis iisdem conuertit: sedulo præbens
 Sub quocunq; voles momento temporis, atque
 Orbis terrarum quacunque in parte, situque,
 Innumeras stellas, & formas, atque figuras:
 Quas passim referunt terrena animalia, necnon
 Herbarum genus omne vivens, hominésque, feraq;
 Arboreæ frondes, & squāmæ a terga natantum:
 Nam quod inest terris cœlo descendit ab alto:
 Quamquam aliquid studiis, generi, patriaq; solóque,
 Concessum

Pulchra
 & nota-
 tu dignif-
 sima.

ANT. MIZALDI

*Concessum cupio: ne tradere singula cælo,
Ac stellis videar, periniqua lege, modòque.*

A Saturno quæ studia, quæve morum & ingeniorum agitationes plurimùm emergant: vbi generis alicuius potens dominator fuerit.

E *St qui animi secreta alto sub pectore condit,
Consilio grauis: & casus timet vsque futuros:
Et parcit nūmis, oblata negocia differt:
Ac motus tristes, & saeuas sustinet iras
Cunctator: quoniam Saturni hoc imperat astrum
Natalis cæli princeps, præstansque, potensque:
Cui tunc est animi fingendi facta potestas.*

Saturnino
rū pictura.

A Ioue quæ studia & mores, plurimùm emergant, vbi generis &c.

I *Vpiter emittit fœlici sidere partum:
Cui recti est studium, ac animi præstantia magni:
Insper, & precium fama, ac certamen honoris:
Quique opibus socios, fidôsque acquirat amicos:
Qui sit agri diues, pecorisque, & coninge fœlix:
Ingenio clarus, facilis que in rebus agendis:
Et qui nonnunquam precibus pia numina placet:
Notus amicitius, ac pulchro corpore gratus:
Et cui pro votis succedant omnia semper.*

Iouialium
pictura.

A Marte quæ studia, & mores plurimùm emergant: vbi generis alicuius &c.

S *I Diuos testis aliquis, iurataque verba
Posthabet, ac fidei violat venerabile numen:
Inmitis, promptusque manu, violentus, & exlex:
Cui fraus, insidiaque placent & verbera, nec non
Cædes, ac iræ, periuria, iurgia, lites:*

Martialiū
pictura.

PLANETÆ.

Martius hic tibi sit, valde fugiendus vbiq̃ue.

A Sole quæ studia, & mores plurimùm emergant: vbi genesis alicuius &c.

Nobilitat sub se genitum præstantibus ausis
Cynthius: & summè generoso corde superbum
Inuitat studio imperii, atque extollit in altum:
Audacémque facit dicendo, & recta monendo:
Necnon maiestate grauem: sed qui sua plebi
Describat iura, ac populo dominetur & vrb̃i.

Solarium
pictura.

A Venere quæ studia & mores plurimùm emergant: vbi genesis alicuius &c.

Sunt quos exornat Veneris decor, ac bene notos
Non dicam vultu, sed cultu reddit vbiq̃ue:
His amor, his studium formæ est, citharæq̃, sonantis:
His choreæ, cantúsque placent, pexúsque capillus:
Excultique sinus, speculum, fucusque, liquorque:
Et gemma, & niueo suspensa monilia collo:
Munditiæq̃, iocique, & quidquid blanda voluptas
Profert: cum lauta mensa, sermonibus vsque
Festiuis condita suis, salibusque, modis que
Omnibus: hos sequitur florum studium, sequiturque
Ridens hortorum cultus per mille figuras:
Hic vbi pulchra Venus dulcis inspirat amores:
Ac mille ex oculis vrentis excitat igneis:
Oscula libando, & mellitum afflando venenum.

Venerarium
pictura.

A Mercurio quæ studia & mores plurimùm emergant vbi genesis alicuius, &c.

Cui genitus Maia nascenti præsidet, ille
Scitatur rerum causas, & quæritat arteis
Non cuius notas: facundæque verba disertus

Mercuria-
lium pi-
ctura.

Depromit:

ANT. MIZALDI

Depromit: veterum exponens monimenta virorum:
 Hic responsa Deum solers, arcanaque cuncta
 Natura ac cæli, summo, vigilique labore
 Rimatur: verbisque modos, & carmina nervis
 Lungit: vel precio captus fora crebro frequentat:
 Aut arteis, & scripta docet præclara Sophorum:
 Ac operam impendit linguis virtute magistra:
 Auriculas doctus mordaci radere vero:
 Et quandoque homines naso suspendere adunco:
 Paucis, quod præstat labor, & vigilantia summa,
 Hoc sibi Mercurii partus conquirere nouit:
 Fœlix, & nimium fœlix, miniùmque beatus,
 Si dare se comitem regina pecunia vellet:
 Doctrinas exosa bonas: quapropter vbique
 Pauperibus nubunt, quòd sint sine dote relicta.

Fœlices
 effe dextro
 Mercurio
 natos.

A Luna quæ studia & mores plurimum emergant: vbi genesis alicuius gubernacula, fortis ac potens tenuerit.

Lunariũ
 pictura.

E Mittit populo acceptos Latonia Phœbe:
 Quosque probat fauor, & cõmunis gratia plebis:
 Necnon dexteritas promptissima rebus agendis:
 Garrulitas tamen est illis germana, vagumque
 Ingenium, inconstans, subitum, leue, mobile, vanum,
 Inq; dies varium: necnon versatile pectus
 Tam sæpe, & subito, quàm sese Cynthia mutat.

Admonitio in præcedentia, annexam habens conclusionem.

H Os mores animis nascentium sidera septem
 Per se afflant: sed longè alios commixta reponunt:
 Quod te nosse velim: pariterque expendere, recto

Iudicio,

PLANETÆ.

*Iudicio, stellas alias, cælum quoque totum
Quod natale vocant: dominos Signique, locique
Præcipuos: quidnam iuuet, aduersetur & hospes:
Ac quibus in domibus dominetur quisque Planeta:
Cætera sunt artis, quam non suscepimus hocce
Enarrare libro: dabitur fortasse voluntas
Hæc nobis aliàs: si gratam dixeris esse
Hanc tibi sementem magno sudore paratam.
Sed monitu Vrania præsentem claudere librum
Compellor: iubeorque fores aperire sequenti:
In quo stellatas cælorum pingo figuras:
Atque meum tandem claudio hoc cæleste theatrum.*

Multa pre-
muntur a-
pud auto-
ré, quæ vo-
lente dño
aliquâdo
lucé vide-
bunt.

FINIS PLANETARVM
Antonij Mizaldi Mon-
luciani.

Ob. 6. II. 3319

